การดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ตามแนวทาง Factory Sandbox ในสถานประกอบการ จังหวัดชลบุรี ปี 2564

Prevention and control of COVID-19 under Factory Sandbox Guideline in factories in Chonburi Province, 2021

วัชธรี ทองอ่อน, เพชราภรณ์ มีทอง, สุกันยา ศรีบุษย์
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี

Wattharee Thong-Oon, Petcharaporn Meetong, Suganya Sribud
Chonburi Public Health Office

Received 2021Dec 28, Revised 2022 Jan 31, Accepted 2022 Feb 01

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยประเมินผล มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษากระบวนการ (2) ผลการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (COVID-19) ตามแนวทาง Factory Sandbox ในสถานประกอบการ และ (3) ประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของผู้ประกันตน ทำการศึกษาในพื้นที่ที่มีผลการดำเนินงานได้ตามเกณฑ์ และสามารถควบคุมโรคในสถานประกอบการ จังหวัดชลบุรี จำนวน 3 แห่ง เก็บข้อมูลเอกสารดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง ใช้แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินผลการดำเนินงาน และแบบประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำนโยบายสู่การปฏิบัติในแต่ละสถานประกอบการ จำนวน 18 คน วิเคราะห์เชิงเนื้อหา และ กลุ่มตัวอย่างผู้ประกันตน จำนวน 357 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบว่า (1) ทั้ง 3 โรงงานมีการกำหนดคัดกรองด้วยวิธี RT-PCR จำนวน 1 ครั้ง ตามช่วงเวลาความเสี่ยงที่อาจจะเกิดการแพร่กระจายเชื้อ และสุ่มตรวจด้วย ATK ทุกสัปดาห์ โดยส่วนใหญ่จะดำเนินการสุ่ม 5 – 10 % เมื่อพบผู้ป่วยส่งต่อรักษาตามสถานพยาบาลคู่สัญญา หรือผู้ประกันตนมีสิทธิสำหรับกลุ่มเสี่ยงสูง จะดำเนินการ Home Isolation หรือ Factory Isolation สำหรับข้อจำกัดพบว่าบางแห่งยังไม่ได้ผ่านการตรวจตามมาตรฐาน ด้านการรักษา บริษัทจะมีการคัดแยกผู้ป่วยตามเกณฑ์เพื่อเข้ารับ

รักษาโรงพยาบาลสนามในโรงงาน (FAI) หรือ Hospitel หรือโรงพยาบาลตามสิทธิ์ประกันสังคม ด้านการดูแลป้องกัน ทุกแห่งได้มีการจัดบริการฉีดวัคซีน ปัจจุบันอยู่ที่เข็ม 2 และมีความต้องการที่จะกระตุ้นเข็ม 3 อยู่ระหว่างการประสานขอสนับสนุน/จองวัคซีนให้กับผู้ประกันตน โดยขอความร่วมมือในการจองผ่านอุตสาหกรรมจังหวัด และโรงพยาบาลคู่สัญญา ด้านการควบคุมโรค ดำเนินการมาตรการ Bubble and seal และมาตรการ D-M-H-T-T-A (2) ผลการประเมินพบว่า ทั้งสามบริษัทมีค่าคะแนนสูงสุดในด้านการควบคุม และด้านการดูแลให้ฉีดวัคซีน (3) ผู้ประกันตนทั้ง 3 บริษัท พบว่าส่วนใหญ่มีระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพอยู่ในระดับดี ร้อยละ 44.40 , 54.95 และ 38.0 ตามลำดับ สำหรับปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญคือ ความมุ่งมั่นในการทำงานของทีมควบคุมโรคของสถานประกอบการ ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานเริ่มจากผู้นำให้ความร่วมมือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนและ ช่วยพัฒนาบุคลากรสามารถดำเนินงานและป้องกันควบคุมโรคได้ ต่อเนื่อง ทันเวลา

คำสำคัญ: การดำเนินงานป้องกันควบคุมโรค,โรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019, การควบคุมโรคติดเชื้อในสถานประกอบการ

Abstract

This study was an evaluation study. The objectives were to (1) study the process, (2) evaluate the effectiveness of prevention and control COVID -19 in accordance with Factory Sandbox workplace guidelines, and (3) evaluate health knowledge in COVID -19 insurer prevention, this study was conducted in the area where the performance meets the criteria and can control the disease in the workplace in Chonburi Province at 3 sites, data were collected from company documents, performance assessment form, and health literacy assessment form. Key informants were involved in policy implementation at each factory, totaling 18 individuals with content analysis and a sample of 357 insurers. Data were analyzed using means, percentages, and standard deviations.

The results showed that (1) all three factories were examined by the method RT-PCR 1 time according to the period of risk of spread of infection. and Antigen Test Kit (ATK) examinations were performed weekly, most of which were randomly 5-10% if referring patients were found, treated in contract hospitals or hospitals according to insurance contract for high-risk groups, either in home isolation or factory isolation. For restrictions, there are some places that did not pass the standardized medical examination. The company will screen patients according to the criteria for admission to factory isolation (FAI) or a Social Security hospital or contract hospital. Currently, all factories

vaccinate each employee with COVID -19. They coordinate the 3rd booster vaccination for employees by Chonburi Provincial Industrial Office, Social Security and contract hospital. The disease control measure bubble and seal and measure D-M-H-T-A (2) The evaluation results showed that all three companies scored the highest in terms of control. and care for vaccination (3) The three insurers found that most had good levels of health literacy, 44.40%, 54.95%, and 38.0%, respectively. The most important success factor was the team's commitment to combating illness in the workplace. Recommendations for implementation are based on the cooperation of the leader, support from the relevant agencies and the development of personal skills.

Keyword: Prevention and Control, COVID-19, Factory Sandbox

บทนำ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID – 19) หลายประเทศทั่วโลก และในปัจจุบันสถานการณ์ของโรคนี้ มีการแพร่ระบาดของโรคอย่างรุนแรงและมีการแพร่กระจายเชื้อไปในวงกว้าง ประเทศไทยเผชิญวิกฤตโควิดระบาดระลอกเดือนเมษายน - มิถุนายน 2564 พบผู้ติดเชื้อส่วนใหญ่ มาจากสถานบันเทิงย่านทองหล่อการแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะในกรุงเทพมหานครลุกลามและรุนแรงไปทั่วประเทศ [1,2] การระบาดดังกล่าวก่อให้เกิดการระบาดสู่ชุมชน ซึ่งมีพนักงาน ญาติหรือเพื่อน อาศัยอยู่ และนำเชื้อเข้าสู่สถานประกอบการก่อให้เกิดระบาดไปทั่วสถานประกอบการ โดยเฉพาะภาคคะวันออกซึ่งเป็นแหล่งอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ของประเทศ โดยจากการระบาดดังกล่าวได้ ก่อให้เกิดผลกระทบต่ออุตสาหกรรมที่สำคัญ ได้แก่ อุตสาหกรรมภาคส่วนยานยนต์ ภาคชิ้นส่วนอิเล็กโทรนิค ภาคส่วนอาหารและภาคส่วนทางการแพทย์ ทั้งกระบวนการผลิตและการดำเนินการของสถานประกอบกิจการ และเศรษฐกิจของประเทศ[3] ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19 จึงได้เห็นชอบให้กระทรวงแรงงานดำเนินโครงการนำร่องการป้องกันและการควบคุมการแพร่ระบาดในโรงงาน (Factory Sandbox) ในสถานประกอบการที่ดำเนินการผลิตเพื่อการส่งออกสินค้าทั้ง 4 ภาคส่วนดังกล่าว ซึ่งมีลูกจ้างตั้งแต่ 500 คน ขึ้นไป แบ่งออกเป็น 2 ระยะ โดยระยะที่ 1 ดำเนินการในสถานประกอบการจังหวัด ชลบุรี นนทบุรี สมุทรสาคร และจังหวัดปทุมธานี ระยะที่ 2 ได้แก่ จังหวัดพระนครศรีอยุทธยา จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดสมุทรปราการ โดยดำเนินการภายใต้แนวคิด เศรษฐศาสตร์สาธารณสุข" ขับเคลื่อนภายใต้ 4 หลักการ ได้แก่ (1) การตรวจ โดยให้สถานประกอบการดำเนินการตรวจคัดกรองเชื้อโควิด-19 ด้วยวิธี RT-PCR แรงงานในสถานประกอบการทุกคน เพื่อแยกคนป่วยไปรักษาทันที และดำเนินการตรวจโดยชุดตรวจ Antigen Test Kit (ATK) ทุกสัปดาห์ (2) รักษา สถานประกอบการจัดให้มีสถานพยาบาลในสถานแยกกักตัว (Factory

Isolation: FAI) และ Hospitel สำหรับผู้ป่วยสีเขียว โรงพยาบาลสนาม สำหรับผู้ป่วยสีเหลือง ICU สำหรับผู้ป่วยสีแดง (3) การดูแล โดยดูแลให้พนักงานได้รับฉีดวัคซีนเข็มที่ 1 และเข็มที่ 2 โดยเน้นกลุ่ม 7 โรคเสี่ยง คนท้อง และออกใบรับรอง **"โรงงานสีฟ้า"** เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ลงทุนและการควบคุม ให้สถานประกอบการดำเนินการตามมาตรการป้องกันควบคุมโรคในพื้นที่เฉพาะ (Bubble and Seal) และมาตรการด้านสาธารณสุข (DMHTT)[4]

สถานการณ์ของจังหวัดชลบุรี ระลอกเดือนเมษายน ข้อมูลระหว่างวันที่วันที่ 3 เมษายน - 8 กันยายน 2564 พบผู้ป่วยยืนยันสะสม 69,169 ราย เสียชีวิตสะสม 461 ราย รักษาหายสะสม 55,129 ราย[5] จังหวัดชลบุรี เป็นพื้นที่มีนิคมอุตสาหกรรม 5 แห่ง และมีโรงงาน จำนวนทั้งสิ้น 5,168 แห่ง โดยมีโรงงานที่มีคุณสมบัติเข้าได้ตามเกณฑ์ สมัครใจเข้าร่วมโครงการ Factory Sandbox ระยะที่ 1 โดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดชลบุรี จำนวน 17 แห่ง จากผลการประเมินพบว่าถึงแม้จะมีการดำเนินงานครอบคลุมตามมาตรการ แต่ยังมีการดำเนินงานตามนโยบายสู่การปฏิบัติในพื้นที่ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อประสิทธิผลในการป้องกันควบคุมโรคในโรงงาน ที่แตกต่างกัน ทั้งในส่วนการดำเนินงานเพื่อการควบคุมโรคในสถานประกอบการ การบริหารทรัพยากรทั้งด้านการตรวจคัดกรองด้วยวิธี ATK การสรรหาหรือสนับสนุนการได้รับวัคซีนให้แก่แรงงานทุกคน การคุ้มครองสิทธิของผู้ประกันตน ในกรณีที่ต้องมีการพักหยุดงาน เป็นต้น[6] จากความสำคัญดังกล่าว จึงสนใจที่จะทำการศึกษาการป้องกันควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (COVID-19 ในสถานประกอบการตามโครงการ Factory Sandbox จังหวัดชลบุรี ในระยะที่ 1 เพื่อให้ทราบกระบวนการจัดการของโรงงานเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายครอบคลุมทั้งในส่วนบริการตรวจ รักษา ดูแล ควบคุมโรค และผลที่เกิดขึ้นจริงในช่วงแรกของนโยบาย ทั้งในส่วนของการควบคุมโรคได้ และความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของแรงงาน รวมทั้งปัญหาอุปสรรค และปัจจัยความสำเร็จที่เกิดขึ้น อันนำสู่ในการปรับสภาพการทำงาน ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและบริบทของพื้นที่อันจะเป็นประโยชน์ทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ ข้อค้นพบจากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการดำเนินงานในพื้นที่รับผิดชอบและพื้นที่อื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษากระบวนการป้องกันควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ตามแนวทาง Factory Sandbox ในสถานประกอบการจังหวัดชลบุรี ปี 2564
2. เพื่อประเมินผลการป้องกันควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ตามแนวทาง Factory Sandbox ในสถานประกอบการจังหวัดชลบุรี ปี 2564
3. เพื่อประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของประกันตน ในสถานประกอบการจังหวัดชลบุรี

วิธีการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยประเมินผล (Formative & Summative Evaluation research) เก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เริ่มดำเนินการเดือนสิงหาคม – พฤศจิกายน 2564 โดยทำการศึกษาในสถานประกอบการในจังหวัดชลบุรี ที่มีการจัดบริการได้ตามแนวทาง Factory Sandbox สามารถป้องกันควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (COVID-19) ในโรงงานได้ไม่เกิน 2 เท่าของระยะฟักตัวของโรค หรือ 28 วัน และสมัครใจให้ข้อมูล จำนวน 3 แห่ง จากทั้งหมด 17 แห่ง คือ บริษัท A ที่ตั้ง นิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร คลองตำหรุ อำเภอ เมืองชลบุรี ประเภทธุรกิจ ผลิตและจำหน่ายแก้วพลาสติกใส ฉนวนยางกันความร้อน อุปกรณ์อิเล็กทรอนิค บริษัท B ตั้งอยู่ที่ตำบลเขาคันทรง อำเภอศรีราชา ประเภทธุรกิจผลิตชิ้นส่วนสำหรับยานยนต์ ผู้ผลิต ผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกหรือเคลือบด้วยพลาสติก และบริษัท C ตั้งอยู่ที่นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง ประเภทธุรกิจผลิตและจำหน่ายเครื่องปรับอากาศ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบบันทึกข้อมูลทุติยภูมิเพื่อรวบรวมข้อมูลจากเอกสารดำเนินการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของบริษัท ประกาศนโยบายโรงงาน รายงานการประชุม หนังสือ สัญญาข้อตกลงต่างๆ และแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร ประเด็นสนทนากลุ่ม เกี่ยวกับการนำนโยบายสู่การปฏิบัติในโรงงาน การป้องกันควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (COVID-19) ตามนโยบาย Factory Sandbox โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจงในผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ 18 คน ประกอบด้วย (1) กลุ่มผู้บริหารในโรงงาน ได้แก่ ผู้จัดการโรงงาน (Plant Manager) จำนวน 3 คน และ ผู้จัดการหัวหน้างาน /ผู้ช่วยผู้จัดการหัวหน้างาน (Manager / assistant) จำนวน 3 คน (2) กลุ่มผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล จำนวน 6 คน และ เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในโรงงาน จำนวน 6 คน 2) การรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบประเมินผลการดำเนินงาน Factory Sandbox โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยให้ค่าคะแนนเป็นรายข้อ แล้วสรุปผลรวมค่าคะแนนจำแนกเป็นรายด้าน ประกอบด้วย ด้านการตรวจคัดกรอง ค่าคะแนน 10 คะแนน ด้านการรักษาส่งต่อ ค่าคะแนน 10 คะแนน ด้านการดูแลให้ได้รับวัคซีน ค่าคะแนน 10 คะแนน และด้านการควบคุมโรค ค่าคะแนน 20 คะแนน ภาพรวมคะแนนเต็ม 10 และแบบประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 2 มีจำนวน 28 ข้อ องค์ประกอบที่ 1 ข้อละ 1 คะแนน องค์ประกอบที่ 2-6 ข้อละ 4 คะแนน คะแนนรวมทั้งหมดเท่ากับ 76 คะแนน เกณฑ์การจำแนกระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพ ดังนี้

ช่วงคะแนน 0-45.60	คะแนนหรือ < 60% ของคะแนนเต็ม	ระดับไม่ดี
ช่วงคะแนน 45.61-53.20	คะแนนหรือ > 60% ของคะแนนเต็ม	ระดับพอใช้
ช่วงคะแนน 53.21-60.80	คะแนนหรือ > 70% ของคะแนนเต็ม	ระดับดี
ช่วงคะแนน 60.81-76.00	คะแนนหรือ > 80% ของคะแนนเต็ม	ระดับดีมาก

กลุ่มตัวอย่าง โดยทำการสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประกันตน จากโรงงานทั้ง 3 แห่ง คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซี่ และมอแกน (Krejcie & Morgan, 1970) เท่ากับ 357 คน กำหนดสัดส่วนประชากรกลุ่มตัวอย่างตาม จำนวนผู้ประกันตนของสถานประกอบการแต่ละแห่ง จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งประเภท (Stratified random sampling) เพื่อให้ครอบคลุมผู้ประกันตนในแต่ละแผนก โดยเครื่องมือมีอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบด้านคุณภาพของเครื่องมือ และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น (สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค : Cronbach's Alpha Coefficient)ของแบบประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพเท่ากับ 0.89

การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา 2) ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา

1) ด้านกระบวนการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (COVID-19) ตามแนวทาง Factory Sandbox ของสถานประกอบการทั้ง 3 บริษัท พบว่ามีการดำเนินงาน ดังนี้ **1.1) ด้านภาวะผู้นำ** ผู้บริหารของสถานประกอบการ ทั้ง 3 แห่ง ให้ความสำคัญป้องกันควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (COVID-19) ตามแนวทาง Factory Sandbox มีบทบาทในการออกข้อกำหนดมาตรการสั่งการที่ชัดเจน และกำกับติดตามการดำเนินงานร่วมกับคณะผู้บริหารอื่นๆ อย่างต่อเนื่องโดยผ่านระบบ Line ประจำวัน พร้อมทั้งใช้อำนาจในการอนุมัติงบประมาณ หรือสนับสนุนอุปกรณ์ที่จำเป็นในการป้องกันควบคุมโรค โดยผู้บริหารบริษัท A ได้มีการประกาศบทลงโทษขั้น รุนแรง เช่น ให้พักงาน ให้งด OT สำหรับพนักงานที่ปกปิดข้อมูลไม่ปฏิบัติตามมาตรการขอบริษัท **1.2) ด้านโครงสร้าง**ทั้งสามบริษัทมีการจัดโครงสร้างในการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สามารถจำแนกเป็นรายบริษัท ดังนี้ **บริษัท A** มีการจัดตั้งองคก์รของส่วนงานในการตอบสนองโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ภายใต้ชื่อ COVID – 19 Response Team Organization (CRTO) โดยแบ่งเป็น **(1) ทีม**บริหารสถานการณ์ทั้งหมด (Commander) ซึ่งเป็นผู้บริหารสูงสุด มีบทบาทในการติดตามสถานการณ์ ตัดสินใจ กำหนดนโยบายและติดตามผลการดำเนินงาน **(2) ผู้จัดการฝ่ายป้องกันควบคุมโรค (Head team)** ประกอบด้วย ฝ่ายอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ฝ่ายบุคคล มีบทบาทในการกำหนดแผนงานหลักและให้คำแนะนำปรึกษา ติดตามและประเมิน

สถานการณ์ภาพรวม รายงานและปรึกษาทีม Commander สอบสวนโรค พร้อมทั้งกำหนดมาตรการดำเนินการในการป้องกันควบคุมโรค ในโรงงาน **(3) หัวหน้าทีมควบคุมโรคของแต่ละแผนก (Team Lead)** ประกอบด้วย ผู้บริหารฝ่ายต่างๆ มีบทบาทในการจัดทำข้อกำหนด แผนงานย่อย ประสานงานกับหน่วยงานราชการ, ภายนอก บริหาร จัดทำข้อมูล ติดตามสถานการณ์ และ ดำเนินการแก้ไขปัญหา รายงานและปรึกษาหัวหน้าโครงการและผู้อำนวยการ โดยแบ่งเป็นทีมย่อยได้แก่ ทีมบริหารและสนับสนุน (Facility Support) มีบทบาทในการในการจัดระบบบริหารจัดการการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายในการป้องกันควบคุมโรค ทีมบริหารข้อมูลและการเฝ้าระวังในพื้นที่ (Area Admin) ดำเนินการจัดการสถานที่ ระบบขนส่ง บริการด้านอาหารและเครื่องดื่ม ทีมการพยาบาล (Health Care & Safety) ดำเนินการด้านการพยาบาลการรักษา และรายงานข้อมูล ทีมสื่อสารความเสี่ยง (Communication) ดำเนินการสื่อสารข้อมูล ความเสี่ยงให้กับพนักงาน รวมทั้งรายงานข้อมูลกับหน่วยงาน ราชการ และการประสานงานกับผู้มาพักคอย ทีมตรวจคัดกรอง (Screening) ดำเนินการประเมินคัดกรอง คัดแยก เข้าสู่ระบบการรักษา รวมทั้งการสอบสวนโรค ติดตาม ค้นหา

บริษัท B และ บริษัท C มีการจัดทีมในการป้องกันควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เช่นเดียวกันโดยแบ่งเป็น (1) ทีมผู้บริหารสูงสุด(Plant manager) มีบทบาทในการติดตามสถานการณ์และผลการดำเนินงาน กำหนดนโยบาย ตัดสินใจ และสั่งการ (2) ทีมเฝ้าระวังและตอบโต้สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ประกอบด้วย ฝ่ายอาชีวอนามัยและความปลอดภัย และฝ่ายบุคคล โดยบริษัท B จะมีฝ่ายอาชีวอนามัยและความปลอดภัย เป็นตัวแกนหลักในการเฝ้าระวัง รวมทั้งการสอบสวนโรค ติดตาม ค้นหา กำหนดมาตรการ ติดตามประเมินผลการดำเนินงาน และฝ่ายบุคคล เป็นผู้ประสานการดำเนินงานมาตรการสู่การปฏิบัติในแต่ละฝ่ายงาน รวมทั้งการสนับสนุนการจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงาน สำหรับบริษัท C จะมีฝ่ายบุคคลเป็นแกนหลักในการเฝ้าระวัง สอบสวนโรค โดยกำหนดมาตรการดำเนินงานร่วมกับฝ่ายอาชีวอนามัยและความปลอดภัย โดยจะเป็นผู้นำมาตรการสู่การปฏิบัติ ทั้งมาตรการต่อคน ต่อเชื้อ ต่อสิ่งแวดล้อม

3) ด้านการวางแผน ทั้งสามบริษัทมีการดำเนินงานงานวางแผนครอบคลุมการดำเนินงานตามนโยบาย Factory Sandbox ทั้งด้านการตรวจรักษา ดูแล ควบคุม ดังนี้**บริษัท A** มีแผนการจัดการและดูแลผู้ป่วยติดเชื้อ เพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ครอบคลุมการสร้างภูมิคุ้มกัน factory isolation การสื่อสารข้อมูลและการให้ความรู้บุคลากร แผนการเดินทางมาปฏิบัติงานของพนักงาน แผนการป้องกันและยับยั้งการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 แผนฉุกเฉินกรณีพบผู้ติดเชื้อในโรงงาน **บริษัท B** มีแผนการป้องกันและตอบโต้เหตุฉุกเฉิน COVID-19 แผนการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาด โรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 **บริษัท C** มีแผนการป้องกัน และควบคุมการแพร่ระบาด โรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 โดยแผนการดำเนินงานทั้งสามบริษัทมีลักษะแผนไม่แตกต่างกัน ทั้งสามบริษัทมีการกำหนดแผนการ

ดำเนินงานที่ชัดเจน ครอบคลุมการดำเนินงานตามแนวทาง Factory sandbox ทั้ง 4 ด้าน แต่ยังพบปัญหา ดังนี้ ด้านต้นทุนในการตรวจคัดกรองแรงงานและสถานประกอบการต้องแบกรับค่าใช้จ่ายในการตรวจ ATK ด้วยตัวเอง จำนวน ATK ไม่เพียงพอและ ราคาสูง การจัดสรรวัคซีนให้แก่ผู้ประกันตนทุกคน พบว่ายังขึ้นอยู่กับการจัดสรรตามโควต้าของแต่ละสถานพยาบาล จึงขอขอให้กระทรวงแรงงานเร่งรัดให้มีการจัดสรรวัคซีนให้แก่แรงงานทุกคนเป็นวาระด่วน

4) ด้านกำกับติดตามประเมินผล สถานประกอบการทั้ง 3 แห่ง โดยมีการจัดทำรายงานสถานการณ์ประจำวัน วิเคราะห์และชี้เป้าปัญหาการดำเนินงานร่วมกันกับคณะทำงาน เพื่อวางมาตรการแก้ไขปัญหา และยกระดับมาตรการการป้องกันควบคุมโรคตามสถานการณ์และสภาพปัญหา การได้รับการติดตามสถานการณ์การดำเนินงานรายวันจากหัวหน้างาน พร้อมทั้งรายงานให้ทีมควบคุมโรคในสถานประกอบการทราบ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นทีมฝ่ายบุคคล และทีมงานจากฝ่ายอาชีวะอนามัย และความปลอดภัย เป็นผู้สรุปรวบรวม และรายงานให้ผู้บริหารสูงสุดทราบ (Plant Manager) ผ่านทางระบบไลด์กรุ๊ป โดยหากมีกรณีเร่งด่วนจะมีการประชุมผ่านระบบ Zoom ระบบ MST ตามที่แต่ละสถานประกอบการกำหนด ใช้ในการติดตาม

5) ด้านการดำเนินงาน Factory Sandbox

5.1 บริษัท A มีการดำเนินงานจำแนกรายด้าน ดังนี้ (1) ด้านการตรวจ ดำเนินการสุ่มตรวจ ATK ทุกวันจันทร์ 10% โดยพิจารณาจากความเสี่ยงของแต่ละแผนก สำหรับผลการคัดกรองด้วยวิธี ATK ครอบคลุม 100 % พบผลตรวจเป็นบวกทั้งหมด 70 คน และมีแผนตรวจหลังเทศกาลปีใหม่ 100% โดยกลุ่มป่วย (F0) จะทำการประเมินแยกสีตามความรุนแรง กลุ่มสำหรับเสี่ยงสูง (F1) การแยกกักตัวที่บ้าน (Home isolation) ในกรณีที่ไม่สามารถแยกกักที่บ้านได้ ให้ factory isolation สำหรับกรณีผล ATK เป็นบวก จะส่งตรวจยืนยันด้วยวิธี RT-PCR 100% (2) ด้านการรักษา บริษัทจะมีการคัดแยกผู้ป่วยเขียว เหลืองแดง มีการแยกกักในสถานที่ โดยกลุ่มสีเขียว รักษาใน FAI สีเหลืองรักษาใน Hospitel และสีแดงรักษาในโรงพยาบาลตามสิทธิประกันสังคม (3) ด้านการดูแล มีผู้ได้รับวัคซีน 1 เข็ม ร้อยละ 95.01 % ได้รับวัคซีน 2 เข็ม ร้อยละ 72.11 ข้อมูล ณ วันที่ 22 พฤศจิกายน 2564 (4) ด้านการควบคุม แบ่งเป็น (4.1) ขั้นเตรียมการ มีการจัดทำทะเบียนพนักงานแยก Small Bubble พร้อมจำแนกกลุ่มเปราะบาง จัดตั้งกลุ่มไลน์ในการสื่อสารข้อมูลไปยังพนักงาน การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้และแนวทางการปฏิบัติตัวให้กับพนักงาน มีการจัดทำคู่มือในการปฏิบัติตัว และการรายงานข้อมูลของพนักงาน ทั้งกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มป่วย (4.2) ขั้นดำเนินการ โดยกำหนดตามาตรการดังนี้ (ก) มาตรการการเดินทางมาปฏิบัติงานของพนักงาน ทั้งในส่วนขอรถรับส่งโดยมีการจัดทำทะเบียน การจัดที่นั่งโดยการเว้นระยะห่าง การขึ้นลง-รถ แผงกันระหว่างบุคคล การทำความสะอาดในรถ การเฝ้าระวังและคัดกรองพนักงานขับรถ รวมทั้งระบบระบุตำแหน่งการนั่งของแต่ละบุคคล (ข) มาตรการสำหรับบุคคลภายนอก ดำเนินการคัดกรอง

ความเสี่ยงผ่าน QR CODE ยืนยัน ผลตรวจ ATK ก่อนเข้าพื้นที่ไม่เกิน 72 ชั่วโมง ประวัติการรับวัคซีน และการปฏิบัติตามมาตรการโรงงาน (ค) มาตรการป้องกัน และยับยั้งการระบาดในโรงงาน ได้แก่ มีการวัดอุณหภูมิร่างกาย 100% ก่อนเข้าปฏิบัติงาน Scan การเข้าออกตามระบบบริษัท สวมหน้ากากอนามัย และ face shields ขณะอยู่ในโรงงาน 100% มีจุดวางแอลกอฮอล์เจลครอบคลุมจุดสัมผัสร่วม เว้นระยะห่าง งดการรวมกลุ่มรับประทานอาหาร หรือการจัดกิจกรรมร่วมกันอย่างใกล้ชิด ระบบ Check-in สถานที่ รวมถึงการประเมินอาการตนเองของพนักงาน (ง) ดำเนินการมาตรการป้องกัน และยับยั้งการระบาดในโรงงาน แบ่งเป็นสำนักงาน พื้นที่ปฏิบัติงาน (Office and Working area) และโรงอาหาร มีแผนล้างระบบอากาศเพิ่มขึ้น 4 ครั้ง/เดือน จัดโต๊ะเว้นระยะห่าง และฉากกั้นที่โต๊ะทำงาน เพิ่มความถี่ในการจัดการ/ทำความสะอาดจุดสัมผัสร่วม เช่น ราวบันได ห้องน้ำ พื้นที่สูบบุหรี่ กำหนดเวลาพักแบบเหลื่อมเวลา เพื่อลดความแออัด (จ) มาตรการฉุกเฉิน กรณีพบผู้ติดเชื้อในโรงงาน จัดทำและปฏิบัติตามแผนฉุกเฉิน กรณีพบผู้ติดเชื้อ COVID-19 และ Big Cleaning สื่อสารผ่านกลุ่มไลด์เรื่องมาตรการและการปฏิบัติตัว กลุ่มผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วย (F0), กลุ่มเสี่ยงสูง(F1), กลุ่มเสี่ยงต่ำ(F2) มีการสอบสวนโรคและรายงานสถานการณ์ฉุกเฉิน และ การสอบสวนโรคและตรวจหาเชื้อรูปแบบ Antigen Test Kit (ATK) ในกลุ่มเสี่ยง สำหรับผลการควบคุมพบว่า โดยบริษัทพบผู้ป่วยรายแรกเมื่อเดือนพฤษภาคม 2564 เชื่อมโยงจากการระบาดในชุมชนใกล้เคียง

5.2 บริษัท B มีการดำเนินงานดังนี้

(1) ด้านการตรวจ ดำเนินการคัดกรองกลุ่มเสี่ยงด้วย ATK เชิงรุก 5% ทุกสัปดาห์ ตรวจพนักงานใหม่ 100% ตรวจคัดกรองกลุ่มเสี่ยง จำแนกเป็นกลุ่มปกติ , T1 (กลุ่มผู้ป่วย) ส่งตรวจ RT-PCR ทุกราย , กลุ่ม T2+ กลุ่มเสี่ยงสูง สามารถปฏิบัติงานใน Bubble and seal ได้ และตรวจ RT-PCR Day 5 – 7 ,กลุ่ม T2 (กลุ่มเสี่ยงสูงระดับ2) และ T3 (กลุ่มเสี่ยงต่ำ) หยุดรอประกาศให้กลับเข้ามาปฏิบัติงานหลังจากทำความสะอาดสถานที่ ปฏิบัติตามมาตรการของบริษัทอย่างเคร่งครัด (2) ด้านการรักษา บริษัทจะมีการคัดแยกผู้ป่วยเขียว เหลืองแดง มีการแยกกักในสถานที่ โดยกลุ่มสีเขียว รักษาใน FAI ซึ่งอยู่ระหว่างการจัดทำ สีเหลืองรักษาใน Hospitel และสีแดงรักษาในโรงพยาบาลตามสิทธิประกันสังคม (3) ด้านการดูแล มีผู้ได้รับวัคซีน 1 เข็ม ร้อยละ 93 % ข้อมูล ณ วันที่ 22 พฤศจิกายน 2564 (4) ด้านการควบคุม แบ่งเป็น (4.1) ขั้นเตรียมการ โดยมีการรณรงค์ให้ความรู้พนักงาน การจัดเตรียมอุปกรณ์การคัดกรองผู้ปฏิบัติงาน โดยวัดอุณหภูมิการปฏิบัติงาน ตรวจสอบประวัติเสี่ยง แบ่งแยกโซนการปฏิบัติงาน จัดสถานที่ปฏิบัติงานให้มีการเว้นระยะห่าง จัดทำระบบข้อมูลข่าวสาร (4.2) ขั้นดำเนินการ โดยมีมาตรการดังนี้ (ก) การตรวจสอบและเฝ้าระวังผู้ป่วย โดยหัวหน้างานเป็นผู้ติดตามอาการ และให้คำแนะนำในการปฏิบัติตัวพร้อมรายงานผู้บริหารทราบ การรักษาพยาบาลและการส่งต่อผู้ป่วย โดยมีการสอบสวนโรคเบื้องต้น จำแนกอาการผู้ป่วยตามสี เพื่อกำหนดมาตรการรักษาต่อ จัดทำทะเบียนผู้ป่วย ติดตามอาการจนกลับมาปฏิบัติงาน

(ข) มาตรการแจ้งเหตุ การแจ้งการรายงานให้กับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้ แก่สำนักงานนิคมอุตสาหกรรม สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (ค) มาตรการควบคุมการแพร่กระจายเชื้อในโรงงาน ได้แก่ มาตรการและการดำเนินงานเกี่ยวกับ รถ-รับส่งพนักงาน ตั้งแต่การติดตั้งแผ่นกั้นระหว่างห้องโดยสาร กับพนักงานขับรถ ฉีดพ่นน้ำยารถรับส่งทุกวัน ติดตั้งแอลกอฮอล์ กำหนดระยะห่าง มีระบบ QC CODE ระบุที่นั่ง กำหนดกฎระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติตัวของพนักงาน มีการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎระเบียบในช่วงเวลาพักเที่ยง ประกาศปรับเวลาพักเที่ยง แบบเหลื่อมเวลา จัดพื้นที่ปฏิบัติงานเว้นระยะห่างทั้งสถานที่ปฏิบัติงาน จุดพักเบรค เช่น จุดนั่งเล่น ห้องสมุด จุดสูบบุหรี่ โรงอาหาร

5.3 บริษัท C มีการดำเนินงานดังนี้ (1) ด้านการตรวจ ดำเนินการสุ่มตรวจ ATK ทุกสัปดาห์ ให้พนักงานทุกราย กลุ่มสำหรับเสี่ยงสูงทำ Home isolation (2) ด้านการรักษา บริษัทจะมีการคัดแยกผู้ป่วยเขียว เหลืองแดง มีการแยกกักในสถานที่ โดยกลุ่มสีเขียว รักษาใน FAI สีเหลืองรักษาใน Hospitel และสีแดงรักษาในโรงพยาบาลตามสิทธิประกันสังคม (3) ด้านการดูแล โดยมีผู้ได้รับวัคซีน 1 เข็ม ร้อยละ 14.3 ได้รับวัคซีน 2 เข็ม ร้อยละ 82.1 และเข็ม 3 ร้อยละ 1.8 ข้อมูล ณ วันที่ 25พฤศจิกายน 2564 (4) ด้านการควบคุม แบ่งเป็น (4.1) ขั้นเตรียมการ มีการจัดทำทะเบียนพนักงาน แยก Small Bubble จัดตั้งกลุ่มไลน์ในการสื่อสารข้อมูลไปยังพนักงาน ให้ความรู้และแนวทางการปฏิบัติตัวให้กับพนักงาน (4.2) ขั้นดำเนินการ โดยกำหนดมาตรการดังนี้ (ก) มาตรการการเดินทางมาปฏิบัติงานของพนักงาน มีการคัดกรองพนักงานก่อนเข้าปฏิบัติงาน (ข) มาตรการสำหรับบุคคลภายนอก มีผลตรวจ ATK ก่อนเข้าพื้นที่ไม่เกิน 72 ชั่วโมง ประวัติการรับวัคซีน และปฏิบัติตามมาตรการโรงงาน (ค) มาตรการป้องกันควบคุมโรคในโรงงาน ได้แก่ สวมหน้ากากอนามัย ขณะอยู่ในโรงงาน 100% มีแอลกอฮอล์เจลวางครอบคลุมจุดสัมผัสร่วม เว้นระยะห่าง งดการรวมกลุ่มรับประทานอาหาร หรือการจัดกิจกรรมร่วมกันอย่างใกล้ชิด (จ) มาตรการฉุกเฉิน กรณีพบผู้ติดเชื้อในโรงงาน กรณีพบผู้ติดเชื้อ COVID-19 จะทำการสอบสวนโรคจำแนก กลุ่มเสี่ยงสูง กลุ่มเสี่ยงต่ำ เพื่อวางมาตรการการกักตัว Home Isolate และส่งต่อโรงพยาบาลคู่สัญญา หรือ สถานพยาบาบาลที่ผู้ประกันตนมีสิทธิรักษา

2.1 ผลการประเมินกระบวนการป้องกันควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (COVID-19) ตามแนวทาง Factory Sandbox ในสถานประกอบการทั้ง 3 แห่งพบว่า บริษัท A มีผลการดำเนินงานสูงสุด 45 คะแนน รองลงมาคือบริษัท B 43 คะแนน และบริษัท C 41 คะแนน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทั้งสามบริษัทมีค่าคะแนนแตกต่างกันสูงสุดในด้านการควบคุม และด้านการดูแล

โดยกระบวนการการดำเนินงานทั้ง 3 บริษัทแบบสามารถสรุปได้ ดังนี้

กระบวนการ		ค่าคะแนนผลการดำเนินงาน Factory Sandbox		
		บริษัท A	บริษัท B	บริษัท C
กระบวนการป้องกันควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (COVID-19) ตามแนวทาง Factory Sandbox				
1	**ตรวจ (10 คะแนน)** ตรวจคัดกรองด้วยวิธี RT-PCR 100% และสุ่มตรวจ ATK 100%	8	8	10
2	**รักษา(10 คะแนน)** จำนวนผู้ป่วย ตามเกณฑ์ (กลุ่มสีเขียว เหลือง แดง)	10	10	10
3	**ดูแล (10 คะแนน)** ฉีดวัคซีน ให้แรงงานในสถานประกอบกิจการที่ตรวจไม่พบเชื้อ 100 %	9	8	7
4	**ควบคุม (20 คะแนน):** Bubble and Seal และ D-M-H-T-T	18	17	14
คะแนนรวม (50 คะแนน)		**45**	**43**	**41**

2.2 ผลการประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของผู้ประกันตน ในสถานประกอบการ จังหวัดชลบุรี ทั้ง 3 แห่ง โดยมีผู้ตอบแบบประเมินทั้งหมด 357 คน พบว่า ทั้งสามบริษัทพบว่าส่วนใหญ่มีระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพอยู่ในระดับดี ร้อยละ 44.40 , 54.95 และ 38.0 ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของผู้ประกันตน ในสถานประกอบการ จังหวัดชลบุรี

ตัวแปร	ระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพ (ร้อยละ)			
	ระดับดีมาก	ระดับดี	ระดับพอใช้	ระดับไม่ดี
บริษัท A	29.20	44.40	19.20	7.20
บริษัท B	9.90	54.95	25.25	9.90
บริษัท C	20.0	38.0	25.5	16.5

สรุปและวิจารณ์ผล

จากการศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งการอภิปรายออกเป็น สองประเด็นคือ การอภิปรายรูปแบบการดำเนินงานกระบวนการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในสถานประกอบการ จังหวัดชลบุรี ปี 2564 ที่เป็นผลจากการศึกษา และการอภิปรายร่วมกับแนวทาง Factory Sandbox ดังนี้

1) การดำเนินงานกระบวนการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในสถานประกอบการ ที่มีประสิทธิผล จากการศึกษาพบว่าการที่สถานประกอบการสามารถดำเนินการอย่างประสบความสำเร็จนั้น ประกอบด้วย 4 ประเด็น (themes) คือ ประเด็นที่ 1 การมีผู้นำแบบวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ คือ กระบวนการที่นำพาให้องค์การปรับตัวเข้ากับสถานการณ์การระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยแบ่งเป็น คณะทำงานป้องกันควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในสถานประกอบการ จากการศึกษาพบว่า สถานประกอบการที่มีผลงานได้ตามแนวทาง Factory Sandbox และสามารถควบคุมโรคได้ภายใน 2 เท่า ของระยะฟักตัว หรือไม่เกิน 28 วัน มีองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ (ก) Commander /คณะทำงานผู้บริหารโครงการ/ผู้บริหารสูงสุด เป็นผู้มีภาวะผู้นำที่มีความรู้และความสนใจในการป้องกันการระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (COVID-19) ติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง (ข) มีอำนาจในการตัดสินใจ สั่งการ ออกกฎระเบียบข้อกำหนดในกรณีที่ต้องมีการออกแนวปฏิบัติเพื่อเป็นไปในการควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) รวมทั้งอนุมัติ/จัดสรรงบประมาณ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน (ค) ผู้นำกระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของเครือข่าย ประเด็นที่ 2 การบริหารงานในสถานการณ์ฉุกเฉิน มีองค์ประกอบ 8 องค์ประกอบ ดังนี้คือ (1) กลุ่มคนที่มีบทบาทและความรู้ ในการป้องกันควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) (2) ด้านการใช้เทคโนโลยี/มาตรการป้องกันควบคุมโรคที่เหมาะสม (3) ด้านภาวะผู้นำ (4) ผู้นำเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วม (5) ด้านการติดต่อสื่อสาร ติดตามตัว (6) ด้านการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย (7) การจัดการองค์กรภายให้สอดคล้องกับการควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) (8) การสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของผู้ประกันตน ประเด็นที่ 3 การวางมาตรการและแผนการดำเนินงานควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (COVID-19) ซึ่งจัดตามความจำเป็นเร่งด่วนจำเป็น โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับสถานการณ์ครอบคลุมการป้องกันก่อนเกิดการระบาด ระหว่างการระบาด และหลังการระบาด ทั้งในส่วนมาตรการต่อคน มาตรการต่อเชื้อ และมาตรการต่อสิ่งแวดล้อม และยึดตามวัตถุประสงค์ของโครงการ Factory sandbox เพราะแผนเป็นการกำหนดเป้าหมายหลัก และแนวทางการปฏิบัติในการป้องกันควบคุมโรคโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ประเด็นที่ 4 การได้รับการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การได้รับการติดตามนิเทศติดตามจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ แรงงานจังหวัด และสำนักงานนิคมอุตสาหกรรมจังหวัด โดยเฉพาะสถานประกอบการที่พบผู้ติดเชื้อมากกว่า ร้อยละ 10 พบว่าผู้บริหารของสถานประกอบการมีการติดตามสถานการณ์และการดำเนินงานป้องกันควบคุมการระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

(COVID-19) ทุกวัน โดยผู้บังคับบัญชาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการสร้างขวัญและกำลังใจต่อการปฏิบัติงาน

2) การอภิปรายร่วมกับแนวคิด Factory Sandbox จากการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคการระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในสถานประกอบการตามแนวทางแนวคิด Factory Sandbox โดยมีประเด็นที่สำคัญจำแนกรายด้านดังนี้ 2.1) ด้านการตรวจ แบ่งเป็น (1) คัดกรอง ได้กำหนดให้สถานประกอบการทำการตรวจคัดกรองด้วยวิธี RT-PCR จำนวน 1 ครั้ง ให้กับลูกจ้างทั้งหมดในสถานประกอบการ โดยทางสถานประกอบการทั้ง 3 แห่ง ได้มีวิธีการกำหนดห้วงในการตรวจช่วงหลังเทศกาลวันหยุดยาว โดยพิจารณาความเสี่ยงที่อาจจะเกิดการแพร่กระจายเชื้อ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการป้องกันควบคุมโรค สำหรับการสุ่มตรวจด้วย ATK ทุกสัปดาห์ โดยส่วนใหญ่จะดำเนินการสุ่ม 5 – 10 % ของพนักงานทั้งหมด เนื่องจากการแบกรับค่าใช้จ่ายจากการสุ่มตรวจของสถานประกอบการ ในการเลือกพิจารณเลือกจาก ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นในแต่ละแผนก ทั้งด้านความเสี่ยงจากการมีผู้ติดเชื้อภายใน 14 วันในแผนกนั้น หรือ มีกลุ่มเสี่ยงสูงในแผนกนั้น เป็นอันดับแรก รองลงมาคือแผนกที่มีลักษณะการปฏิบัติงานที่มีความเสี่ยง (2) เมื่อพบผู้ป่วยจากการคัดกรองจะส่งต่อให้สถานพยาบาลคู่สัญญา ของแต่ละสถานประกอบการเป็นผู้ประเมินพิจารณาให้การรักษาจำแนกตามเกณฑ์ เขียว เหลือง แดง สำหรับกลุ่มเสี่ยงสูง จะพิจารณาตามประสิทธิภาพในการกักตัว ทั้งในส่วนการทำ Home Isolation โดยจะประสานส่งต่อข้อมูลเพื่อการเฝ้าระวัง ติดตามการกักตัวกับสำนักงานสาธารณสุขอำเภอในพื้นที่ และ Factory Isolation สำหรับข้อจำกัดพบว่าบางแห่งยังไม่ได้ผ่านการตรวจตามมาตรฐาน 2.2) ด้านการรักษา บริษัทจะมีการคัดแยกผู้ป่วยเขียว เหลืองแดง มีการแยกกักในสถานที่ โดยกลุ่มสีเขียว รักษาใน FAI สีเหลืองรักษาใน Hospitel และสีแดงรักษาในโรงพยาบาลตามสิทธิประกันสังคม 2.3) ด้านการดูแล ทุกแห่งได้มีการจัดบริการฉีดวัคซีน ปัจจุบันอยู่ที่เข็ม 2 และมีความต้องการที่จะกระตุ้นเข็ม 3 อยู่ระหว่างการประสานขอสนับสนุน/จองวัคซีนให้กับผู้ประกันตน โดยขอความร่วมมือในการจองผ่านอุตสาหกรรมจังหวัด และโรงพยาบาลคู่สัญญา 2.4) ด้านการควบคุมโรค มีการดำเนินการจำแนกเป็นขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นเตรียมการ มีการจัดทำทะเบียนพนักงานแยก Small Bubble พร้อมจำแนกกลุ่มเปราะบาง 2) ขั้นดำเนินการ โดยกำหนดตามมาตรการดังนี้ (ก) มาตรการการเดินทางมาปฏิบัติงานของพนักงาน มีการคัดกรองพนักงานก่อนเข้าปฏิบัติงาน (ข) มาตรการสำหรับบุคคลภายอก มีผลตรวจ ATK ก่อนเข้าพื้นที่ไม่เกิน 72 ชั่วโมง ประวัติการรับวัคซีน และปฏิบัติตามมาตรการโรงงาน (ค) มาตรการป้องกันควบคุมโรคในโรงงาน ได้แก่ สวมหน้ากากอนามัย ขณะอยู่ในโรงงาน 100% มีแอลกอฮอล์เจลวางครอบคลุมจุดสัมผัสร่วม เว้นระยะห่าง งดการรวมกลุ่มรับประทานอาหาร หรือการจัดกิจกรรมร่วมกันอย่างใกล้ชิด โดยพบว่าทั้งสามบริษัทพบว่าส่วนใหญ่มีระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพอยู่ในระดับดี ร้อยละ 44.40, 54.95 และ 38.0 ซึ่งส่งผลกับพฤติกรรมการควบคุมโรค และ พฤติกรรมตามมาตรการ DMHTT ของผู้ประกันตน (จ) มาตรการฉุกเฉิน กรณีพบผู้ติดเชื้อในโรงงาน กรณีพบผู้ติดเชื้อ COVID-19 จำทำการสอบสวนโรคจำแนก กลุ่มเสี่ยงสูง กลุ่มเสี่ยงต่ำ เพื่อวางมาตรการการกักตัว home isolation

3) ขั้นประเมินผล ส่วนใหญ่เป็นการติดตามสถานการณ์การดำเนินงานสรุปเป็นภาพการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรค แต่ทั้งสามบริษัทยังไม่ได้มีการประเมินผลสำเร็จของการควบคุมโรคอย่างเป็นรูปธรรมและชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษาพบว่าในช่วงการแพร่ระบาดของโรค แรงงานอาจถูกสั่งให้พักงานชั่วคราวได้ หากพบว่าเป็นผู้ใกล้ชิดกับผู้ติดเชื้อเพื่อสังเกตอาการ ส่งผลกระทบต่อการใช้สิทธิของลูกจ้างตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน ซึ่งอาจทำให้เกิดการปกผิดข้อมูลความเสี่ยง หรือไม่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็นจริงของแรงงาน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดทำคู่มือ/แนวทางด้านการคุ้มครองสิทธิคนงานภายใต้โครงการควบคุมโรคในพื้นที่เฉพาะ เพื่อเป็นแนวทางที่ชัดเจนสำหรับผู้ประกอบการ และแรงงาน

2. การดำเนินงานตาม มาตรการป้องกันควบคุมโรคในพื้นที่เฉพาะ (Bubble and Seal -BBS) พบปัญหาความไม่ชัดเจนด้านต้นทุนในการตรวจคัดกรองทำให้สถานประกอบการ และแรงงานจำนวนมากต้องแบกรับค่าใช้จ่ายในการตรวจ ATK ด้วยตัวเอง ขอให้กระทรวงแรงงานร่วมกับกระทรวงสาธารณสุขเร่งรัดการสนับสนุน หรือจัดหาช่องทางเข้าถึงจัดสรรอุปกรณ์การตรวจคัดกรองมีความเพียงพอ ราคาย่อมเยาว์ต่อจำนวนแรงงานในโครงการทุกคน

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ กระทรวงแรงงาน และกระทรวงสาธารณสุขเร่งรัดให้มีการจัดสรรวัคซีนให้แก่แรงงานทุกคนเป็นวาระด่วน

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ สำนักงานประกันสังคม หน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ / องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ควรเข้ามาเป็นเจ้าภาพหลักในการจัดการดูแลเรื่องการสถานพยาบาล ตามโครงการ Factory Sandbox ของ แรงงานทุกคน โดยไม่ปล่อยให้เป็นภาระของสถานประกอบการ หรือตัวแรงงาน เพื่อก่อให้เกิดระบบการส่งต่อรักษา และควบคุมโรคที่มีประสิทธิภาพต่อไป

5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ควรมีการกำหนดแนวทาง/มาตรการที่ชัดเจน แนวปฏิบัติการติดตามเรื่องการจัดการที่พัก
สำหรับการกักตัวของแรงงานที่เป็นกลุ่มเสี่ยงที่สถานประกอบการต้องดำเนินการ โดยมุ่งเน้นเรื่องการดูแลเรื่องการอุปโภค บริโภค เรื่องความแออัดของพื้นที่ ป้องกันความเสี่ยง รวมถึงมาตรการในการรองรับกรณีที่ของบุคคลที่มีภาวะพึ่งพา

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ นายแพทย์อภิรัต กตัญญุตานนท์ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดชลบุรี และ นายแพทย์วิชัย ธนาโสภณ รองนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดชลบุรี ที่ช่วยสนับสนุนให้การดำเนินงานครั้งนี้เป็นไปด้วยดี ขอขอบคุณ ดร.เดชา วรรณพาหุล วิทยาจารย์วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรจังหวัดชลบุรี นายแพทย์จตุพร ทิพยทิฆัมพร และ นางสาวเกศริน ขอหน่วงกลาง สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6 ชลบุรี ที่คอยช่วยให้คำปรึกษา และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ รวมทั้งขอขอบคุณแรงงานจังหวัดชลบุรี และ สภาอุตสาหกรรมจังหวัดชลบุรี บริษัทดับเบิ้ลยู (ไทยแลนด์) จำกัด บริษัทแวนด้าแพค และบริษัทฟูจิสึเจนเนอรัล(ประเทศไทย) จำกัด ที่ให้ความร่วมมือในการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาทำการศึกษาในครั้งนี้

แนะนำการอ้างอิงสำหรับบทความนี้

วัชธรี ทองอ่อน, เพชราภรณ์ มีทองและสุกันยา ศรีบุษย์. การดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (COVID-19) ตามแนวทาง Factory Sandbox ในสถานประกอบการ จังหวัดชลบุรี ปี 2564. วารสารสถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง 2564; 6(2): หน้า 177-191.

Suggested citation for this article

Thong-Oon W., Meetong P., Sribud S. Prevention and control of COVID-19 according to Factory Sandbox In the factory, Chonburi Province, A.D. 2021. Institute for Urban Disease Control and Prevention Journal 2021; 6(2): page 177-191.

เอกสารอ้างอิง

1. อนุตรา รัตน์นราทร. **รายงานผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19): ผู้ป่วยรายแรกของประเทศไทยและนอกประเทศจีน.** สารสารสถาบันบำราศนราดูร 2563; 14(2): 116-123.
2. วิกิพีเดีย. **การระบาดทั่วของโควิด-19ทั่วประเทศไทย 1 พฤษภาคม 2563 [อินเตอร์เนต].** 2564. [เข้าถึงเมื่อ 24 พฤษภาคม 2564] เข้าถึงได้จาก https://th.wikipedia.org/wiki/การระบาดทั่วของโควิด-19_ในประเทศไทย
3. กรมควบคุมโรค. **แนวทางการบริหารจัดการพื้นที่กักกันโรคแห่งรัฐ (State Quarantine) แบบบูรณาการ [อินเตอร์เนต].** 29 เมษายน 2563 [เข้าถึงเมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2565] เข้าถึงได้จาก http://www.hsscovid.com/files/แนวทางการบริหารจัดการ%20State%20Q.%20บูรณาการ.pdf
4. ประกาศคณะกรรมการการแพทย์ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม. **ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 138, ตอนที่ 229 ง ฉบับพิเศษ (ลงวันที่ 23 กันยายน 2564) [อินเตอร์เนต].** 2564. [เข้าถึงเมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2565] เข้าถึงได้จากhttp://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2564/E/229/T_0031.PDF
5. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี. **สถานการณ์การโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า (COVID-19) จังหวัดชลบุรี 2563 [อินเตอร์เนต].** 2564. [เข้าถึงเมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2565] เข้าถึงได้จาก http://203.157.133.41:8080/MentorCovid19/.
6. สำนักงานแรงงานจังหวัดชลบุรี. สรุปผลการดำเนินงานโรงการ Factory Sandbox ระยะที่ 1 จังหวัดชลบุรี; วันที่ 30 สิงหาคม 2564 ; ศาลากลางจังหวัดชลบุรี, อำเภอเมือง : 2564. หน้า 1 – 3.